

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Gabriely Bašné v právní věci žalobce: **Ing. J. T.**, zastoupený JUDr. Kateřinou Tomkovou, advokátkou se sídlem Biskoupky 33, Ivančice, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2019, č. j. 3 A 72/2019 - 94,

t a k t o :

- I. Žalobci **se p ř i z n á v á** úplné osvobození od soudních poplatků.
- II. Návrh žalobce na vydání předběžného opatření, jímž by se žalované uložilo do pravomocného rozhodnutí o této kasační stížnosti zdržet se při jakémkoliv svém právním jednání využívání informace o pohybech na účtech advokátní úschovy vedených u Fiobanky, a. s., pod č. X, X a X a nepoužívat je ani jako důkazy v jakýchkoliv řízeních bez výslovného souhlasu těch, kteří mají své prostředky na těchto úschovných účtech uloženy, **se z a m í t á**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Městského soudu v Praze. Stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků a o vydání předběžného opatření, jímž se žalované ukládá, aby se do pravomocného rozhodnutí o této kasační stížnosti zdržela toho, aby při svém jakémkoliv právním jednání využívala informace o pohybech na účtech advokátní úschovy vedených u Fiobanky, a. s., pod č. X, X a X a nepoužívala je ani jako důkazy v jakýchkoliv řízeních bez výslovného souhlasu klientů, kteří mají své prostředky na těchto úschovných účtech uloženy.

[2] Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat*

účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

[3] Osvobození od soudních poplatků je institut, jehož účelem je ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdými dopady zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) a s. ř. s., který pro řízení o kasační stížnosti vyžaduje povinné zastoupení advokátem, a které by případně stěžovateli znemožnily přístup k soudní ochraně ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

[4] Rozhodnutí o tom, že lze přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, je podmíněno jednak tím, že nemá dostatek finančních prostředků, a jednak tím, že návrh zjevně nemůže být neúspěšný. **Je proto výlučně na účastníku řízení, aby svoji finanční a majetkovou situaci soudu dostatečně konkrétně popsal (příjmy a výdaje a jaký má majetek, zejména vyšší ceny a nemovitosti) a předložil doklady prokazující jeho tvrzení.** Jinak řečeno, břemeno tvrzení i důkazní ohledně prokázání důvodů pro osvobození od soudních poplatků nese samotný žadatel. Pokud účastník řízení tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS) a žádost zamítne. Stejně tak ji zamítne, jsou-li údaje sdělené účastníkem řízení neúplné nebo nepravdivé.

[5] Nejvyšší správní soud vyzval stěžovatele přípisem ze dne 23. 7. 2019 k vyplnění formuláře „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ a konkrétně k doplnění a doložení informací, jakými finančními prostředky disponuje a jaké má výdaje, včetně příjmů a výdajů všech osob, které s ním žijí ve společné domácnosti, případně i jiných okolností, které by měl vzít soud při posouzení v potaz, a to do 14 dnů ode dne doručení přípisu, tak aby mohl soud posoudit, zda stěžovatel splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

[6] Dne 25. 7. 2019 zaslal stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu vyplněný formulář a dále odkázal na svá dřívější podání ze dne 17. 4. 2019 a 10. 5. 2019, která jsou součástí spisu městského soudu. V těchto dokumentech stěžovatel uvedl, že nemá žádné příjmy z pracovního či obdobného poměru. Nemá rovněž žádné příjmy z dohod nebo prací konaných mimo pracovní poměr ani ze samostatné výdělečné činnosti. Stěžovatel pobírá starobní důchod ve výši 8669 Kč. Jako průměrné měsíční náklady na stravování a bydlení uvedl stěžovatel částku v rozmezí 9000 až 11 000 Kč. Nedisponuje žádnou významnější částkou nasporených peněz, případně majetkem, který by mohl zpeněžit. Stěžovatel žije ve společné domácnosti s manželkou, která pobírá starobní důchod ve výši 8806 Kč.

pokračování

[7] Stěžovatel tedy dle výše uvedených informací žije takovým způsobem života, že je schopen si uhradit náklady na své základní životní potřeby, nedisponuje však pravděpodobně žádnou významnější částkou naspořených peněz, případně majetkem, který by mohl zpeněžit. Nejvyšší správní soud nemá důvod považovat stěžovatelem uvedené informace za nemožné a nepravdivé. Na základě těchto informací dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že stěžovatel nemá k dispozici dostatečné finanční prostředky, a splňuje tak předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

[8] Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. *byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba prozatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet.*

[9] Z citovaného ustanovení vyplývá, že smyslem a účelem institutu předběžného opatření je zatímni úprava poměrů účastníků, a to ve výjimečných případech, kdy v důsledku postupu správních orgánů hrozí účastníku pokračováním dosavadního stavu věcí nebo naopak jejich změnou vážná újma, tj. je-li vzhledem k okolnostem případu pravděpodobné, že taková újma nastane.

[10] Zmíněná „vážná újma“ ve smyslu § 38 s. ř. s. představuje neurčitý právní pojem. Není proto možné zcela jednoznačně stanovit, co vždy závažnou újmou je a co jí naopak nemůže být. Lze nicméně vyjít ze skutečnosti, že se musí jednat o vážný zásah do práv a povinností účastníka soudního řízení, jehož důsledky jsou pro něj natolik závažné a způsobí trvale porušit jeho zájmy, že po něm nelze žádat, aby jej minimálně do doby rozhodnutí soudu o jeho žalobě, resp. o jeho kasační stížnosti, snášel.

[11] K otázce vážné újmy se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti již vyjádřil například v usnesení ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006 - 37, kde uvedl, že *„vážnou újmou je nutno zejména rozumět takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě, že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmou tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených.“*

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti pouze uvedl, že návrh na vydání předběžného opatření podává z procesní opatrnosti, neboť doposud nebylo rozhodnuto o jím podané ústavní stížnosti sp. zn. II. ÚS 2127/19 proti usnesení městského soudu ze dne 23. 5. 2019, č. j. 3 A 72/2019 - 86, kterým byl zamítnut stěžovatelův návrh na vydání předběžného opatření. Blíže jej nezdůvodnil.

[13] Žalovaná má za to, že by návrh na nařízení předběžného opatření měl být zamítnut, jelikož shodně formulovaný návrh uplatnil stěžovatel již v řízení před městským soudem, který jej zamítl.

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal, že by mu hrozila vážná újma. Jak uvedl již městský soud v usnesení č. j. 3 A 72/2019 – 86: „*Navrhovaným předběžným opatřením by totiž bylo zabráněno žalované provádět v takovém řízení důkazy [kárné řízení vedené proti JUDr. Kateřině Tomkové – pozn. NSS], na jejichž základě bylo zahájeno. S ohledem na tyto skutečnosti je soud toho názoru, že uchováváním záznamů o pohybech na účtech advokátní úschovy a jejich případným užitím v kárném řízení nevznikla žalobci nedůvodná újma a takový zásah nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákonem o advokacii, potažmo vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (dále jen „advokátní kárný řád“). Z tohoto důvodu tedy vážná újma, jakožto jedno z kritérií pro vydání předběžného opatření žalobci nevznikla a ani nehrozí. Nutno podotknout, že řízení před kárným senátem je dle § 14 odst. 2 advokátního kárného řádu, neveřejné. Žádná závažná újma na právech žalobce tu tak nemohla a nemůže vzniknout. Soud pouze doplňuje, že žalobce nijak neozřejmil, jak by měla být vážně ohrožena jeho práva. Pouhý odkaz na ustanovení článku 8 Úmluvy nepostačuje k identifikaci možné hrozící vážné újmy a soud sám, byť nemá právo ani povinnost se domýšlet, tuto újmu v jednání žalované nespatřuje.“*

[15] Jelikož stěžovatel neuvedl žádné nové skutečnosti ani nepředložil nové důkazy, neshledal Nejvyšší správní soud důvod odchýlit se od názoru městského soudu. Naopak, zcela se s ním ztotožňuje a nevidí potřebu k němu cokoli dodávat.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu